

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
 FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 3 (838).

LÖRDAGEN DEN 17 JANUARI 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUN, PRAKTUPPLAGAN ..... » 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. .... » 10:— IDUNS MODETIDNING ..... » 2:20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4. EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	--	---

FRÖKEN ANNA ROOS VID SITT SKRIFBORD PÅ K. F. U. K.
 FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

K. F. U. K. OCH DESS ORDFÖRANDE.

EN AFTON helt nyligen samlades mera än ett och ett halft hundratal af *Kristliga Föreningens af Unga Kvinnor* i Stockholm medlemmar kring sin ordförande för att med en enkel fest till någon ringa del visa henne, hvars bild i dag pryder Iduns första sida, sin kärlek och tacksamhet för de gångna tio år hon nu varit föreningens ordförande.

Föreningen befann sig vid den tid, då fröken Roos tillträdde denna plats, i en ganska kritisk belägenhet. Den föregående ordföranden hade redan våren 1892 afgått. Flere personer hade under höstens lopp förgäfvets anmodats om att efterträda henne, och det såg

så särskildt lämplig att bekläda ordförandeplassen i en förening af unga kvinnor.

Fröken Anna Roos, syster till författarinnan Mathilda Roos, föddes i Stockholm år 1855. Hennes föräldrar voro öfverste Malte Roos och hans hustru, Mathilda Meurk. Efter att ha åtnjutit undervisning i fröknarna Åhlins skola konfirmerades

ut som om ingen skulle våga åtaga sig detta både stora, ansvarsfulla och kräfvande arbete, då slutligen fröken *Anna Roos* så stark kände den inre kallelsen, att hon icke tvekade att mottaga styrelsens val att blifva dess ordförande.

Det var ingalunda en lätt uppgift, som blef fröken Roos ålagd. I vår tid med dess många olika starka strömningar, dess många förvillande lockelser, fordras det en sällspord finhet och takt, en enkelhet och en människokänedom, som få besitta, för att leda ungdomen i de rätta spåren — och för att den skall låta sig ledas. Framför allt ett hjärta, som förstår och känner *med* de unga, ett omdöme, som varligt faller sina domar, en hand, som tager lätta grepp i ömtåliga strängar.

Det är detta allt, som gör fröken Roos

hon våren 1872 af hofpredikanten G. Beskow.

Hennes första ungdom förgick utan något planlagt arbete, först 1880 ingick hon i försäkringsaktiebolaget Skandia. Jämte detta arbete var hon sedan 87 sekreterare i Fredrika-Bremer-förbundet och i dess sjukkassa. Hösten 1888 tog fröken Roos ett afgörande steg, då hon öfvergick till en lefvande kristlig tro och bekännelse. Kort därefter blef hon medlem af Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor och 1890 ledarinna af dess filial å Kungsholmen. Alla dessa poster afsade hon sig vid tillträdet till ordförandeskapet. Arbetet i Skandia bibehölls dock till år 1895, från hvilken tid fröken Roos uteslutande ägnat sina krafter åt arbetet för föreningen.

Mellan åren 1898—1902 tjänstgjorde hon äfven som sekreterare i *Svenska Hvita Bandet*, hvilken förening detta sista år ingick i världsföreningen Hvita Bandet.

*

K. F. U. K., som föreningen för korthetens skull benämnas, bildades i England i medlet af 1850-talet i syfte att »på bibelns grund förena kristna kvinnor af alla samhällsklasser, att verka för unga kvinnors sanna väl i fysiskt, intellektuellt, moraliskt och andligt afseende.»

I vår tid, då ej blott kvinnan ur de breda lagren, utan äfven den bildade unga flickan så ofta måste ut i världen för att där söka sitt uppehälle eller ägna sig åt någon gagnande verksamhet, är det ett verkligt behof att något göres för att gifva dem en ersättning för det hem, de fått lämna. Och K. F. U. K. vill bereda dem ett hem, där de kunna

SAMLINGSSALEN.

LÄSRUMMET.

tillbringa sina lediga stunder tillsammans med jämnåriga, där de hafva tillgång till god lektyr och väckande föredrag af olika slag och där de mötas af en kärlek, som utan åtskillnad omfattar alla.

Men föreningens innersta syfte är dock ett ännu högre. Den vill vara en strålkastare ut i mörkret och räcka en hjälpsam hand åt alla unga kvinnor, som famla efter stöd och fast mark under fötterna. »Kristliga» heter den, och till Kristus är det den vill hänvisa de unga såsom den ende, som kan tillfredsställa hjärtats behof af kraft, hjälp och verklig, förblifvande glädje.

Till Sverige kom föreningen år 1885. En ungdomen varmt tillgifven svensk kvinna, som i England följt föreningens utveckling, lyckades för saken intressera några bland sina vänner och i nov. nyssnämnda år hölls i Florakyrkan i Stockholm ett större möte, hvarvid ett femtiotal antecknade sig såsom medlemmar.

Detta var början till den organisation, som nu lifskraftig och välsignelsebringande sträcker sig öfver snart sagdt hela vårt land, från Trelleborg ända upp till Malmberget.

Den unga föreningen gick hastigt framåt. Intresset för den växte mer och mer och allt flere slöto sig till den. Arbetsprogrammet upptog bibelklasser på söndagarna jämte olika möten under veckan samt lektioner i olika ämnen.

Redan i sin barndom tog K. F. U. K. sig an den tjänande klassen. Vid de två gånger årligen återkommande flyttveckorna kommer en hel del unga, oerfarna landsflickor upp till huvudstaden. Med kännedom om de faror, som möta dessa unga flickor utan hem och ofta utan stöd, begifva sig några af medlem-

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilket hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's **AZYMOLTVÅL**. Tillverkas under läkarekontroll. För ömtålig hud är *Azymoltvål* bäst.

marne ned till centralstationen vid tiden för de större tågens ankomst. Tryckta inbjudningskort med föreningens adress — Malmkillnadsgatan 46 — utdelas därvid till de lätt igenkännliga landsflickorna. Hela flyttningsveckan hållas särskilda möten för tjänarinnor, från 6—9 hvarje eftermiddag. Kaffe bjudes fritt, och vid sjutiden få de lyssna till något kortare föredrag eller ock förevisas sciopikonbilder.

År 1888 bildades *Ungdomsgrenen*, där medlemmarnes åldersgräns är fastslagen till mellan 7 och 14 år. De små få lära sig lappa och laga,

hvarjämte goda böcker till dem utlånas. År 1895 börjades inom föreningen ännu ett arbete bland barnen, i det att K. F. U. K. då öfvertog en sedan flere år tillbaka i gång varande söndagsskola, där barnens antal nu uppgår till öfver ett hundratal och där undervisningen bestrides af åtta lärarinnor.

K. F. U. K. har äfven flere år haft sommarhem, än ute i skärgården, än vid Mälaren. Inom sommarhemmet har ofta samtidigt mer än ett trettiotal unga flickor under några veckor fått hvila ut och hämta krafter för vinterns arbete. Under denna tid ha medlemmarne haft tillfälle att närmare lära känna hvarandra, något som är af synnerlig vikt i ett sådant arbete som K. F. U. K:s. De unga flickor, som här varit inackorderade, ha representerat vidt skilda yrken, såsom bank-, kontors- och butikbiträden, lärarinnor, sjuksköterskor, telefonister och telegrafister, sömmerskor m. fl.

Redan 1887, då föreningen inflyttade i egen hyrd lokal, upptogs en själfständig placeringsbyrå, som äfven anvisar bostäder och gifver adresser i in- och utlandet.

K. F. U. K. har också en *Blomstermission*. Hvarje söndags middag samlas ett antal medlemmar å föreningens lokal och vandra därifrån till Allm. Försörjningsinrättningen. Blommor, frukt, kaffebröd, saft och vatten etc. utdelas därvid till de sjuka jämte någon liten bok eller tidning. Hvilken efterlängtd glädje är det ej för mången sjuk eller värkbruten gamling att se dessa glada, unga ansikten och höra de friska, vänliga stämmorna! Många medellösa sjuklingar ha äfven genom denna mission beretts tillfälle till någon tids sommarvistelse på landet, äfvensom fått hjälp till kläder m. m.

I landsorten hade alltifrån föreningens början på olika platser bildats grenar, och behofvet af ett

pressorgan för den gemensamma verksamheten gjorde sig mer och mer kännbar. Långe dröjde det ej heller, förrän första numret af »*Hemåt*» utsändes under redaktion af en styrelsemedlem, den väl kända författarinnan Mathilda Roos.

Äfven i andra afseenden har under den nuvarande ordförandens tid föreningen utvecklats. Så har t. ex. flere aftnar i månaden från 6 till 9 varit anslagna till »samtal öfver sociala frågor». Därvid har talats om fredsrörelsen, hvita slafhandeln, vivisektionen, socialismen, om konst och litteratur m. m. Olika författare och deras böcker ha ock varit ämnen för dessa diskussioner. Kurser i språk och undervisning i sång af därtill kompetenta personer ha ock gifvits. S. k. »kårmöten», talrikt besökta, ha vidare de senare åren ingått i föreningens program. Lärarinnor, kvinnliga tjänstgörande vid post, telegraf, järnväg och telefon samt butikbiträden ha hvarje månad sin särskilda samkvämsdag, då föredrag hållas. Extra möten för seminarister, elever vid musikaliska och fria konsternas akademier, sjuksköterskor, konfirmander, franska bonner, baderskor, kaféuppasserskor m. fl. hafva ock anordnats.

En längtan gjorde sig snart gällande inom föreningen, den att få utsträcka arbetet än vidare. Tanken på den nöd i både yttre och inre hänseende, i hvilken hednavärldens kvinnor äro försänkta, låg tungt på några af K. F. U. K:s medlemmars hjärtan, och redan 1895 bildades af de för missionen särskildt intresserade föreningen Kvinnliga Missionsarbetare (K. M. A.), som allt sedan dess på det närmaste varit förbunden med K. F. U. K. Denna förening bedrifver nu verksamhet på tolf olika arbetsfält.

År 1898 beslöts att anskaffa ett eget hem. Genom medlemmarnes offervillighet kunde köpesumman, 20,000 kronor, för tomten, belägen vid Brunnsгатans mynning åt Norrlandsgatan, snart betalas. Insamlingen har allsedan fortgått och fortgår ännu, och föreningen motser med längtan den dag, då hela den för nybyggnaden erforderliga summan är upp nådd och K. F. U. K. utan skuldsättning kan flytta in under eget tak. Hur kännbart behofvet af en rymligare lokal f. n. är, torde bäst förstås, om vi nämna, att det nuvarande hemmet ej kan samtidigt inrymma mer än 125 besökande och att medlemmarnas antal uppgår till öfver 600.

Då fröken Roos blef ordförande i styrelsen för Stockholms K. F. U. K., som då utgjorde

TERUMMET.

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad.

Erhålls på apotek.

KVINNIGA
MISSIONS-
ARBETARENS
RUM.

centralstyrelsen för Sveriges alla föreningar, blef hon således ordförande äfven för dessa. Hösten 1895 besökte fröken Roos för första gången landsortsgrenarne, då början gjordes med afdelningen i Skåne. Äfven under följande år företogs, så vidt möjligt var, resor i landsorten. Härmed var initiativet taget till den verksamhet, som nu utöfvas af förbundsstyrelsens alla medlemmar: att genom besök i de olika föreningarna sammanhålla, uppmuntra och stödja.

Vid den första svenska konferensen, i Göteborg 1899, vidtogs för den gemensamma organisationen af Sveriges alla föreningar den förändringen, att en förbundsstyrelse, bestående af medlemmar från föreningarna i landsorten, tillsattes. Denna styrelse har att leda de för alla föreningarna gemensamma angelägenheterna samt att, såsom nämnts, genom besök närma dem till hvarandra. Ordförande i denna styrelse är fröken Anna Roos, vice ordförande fröken Beatrice Dickson, Göteborg. Antalet af föreningarna i landsorten uppgår f. n. till mellan 50 och 60.

Ingen, som ömmar för de ungas väl, kan undgå att önska framgång åt en så mångsidig och välsignelsebringande verksamhet, som den Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor bedrifver, och det vore glädjande, om denna korta inblick i föreningens arbete kunde sprida intresset för densamma i än vidare kretsar af vårt land.

MEDLEM I K. F. U. K.

BRÖLLOPSFÖLJE.

VI MÄRKTE EJ den lycka vi njöto på festens dag, att in i det nya hemmet oss följde ett vänligt lag.

Men nu när med dig vid sidan jag drömmer med solig håg, nu hinner jag nämna några, som följde vårt bröllopståg.

Dig följde ditt jungfrusinne, som väfts utaf sol och vår, och allt det trolska och ljufva ifrån dina ungmöar.

Dig följde lustiga miner och flockar med glada skratt; det ståligena brudesläpet af gratier tagits fatt.

Din nådiga lilla vilja var med, men störde ej ron; den sökte en liten toffel att byta mot sidenskon — —.

Jag själf hade också följe, om ock ej så grant som ditt; mig följde de stora tankar, för hvilka jag ärligt stridt.

De bästa af mina drömmar de följde i sakta mak, och alla sade sig rymmas inunder vårt låga tak.

Och själfva mitt diktarkynne har sällskap med skaran gjort, som tanken på hushållspengar ej alls bekymrat det stort.

Och hela det muntra följet drog in igenom vår dörr, och främst gick vår stora kärlek, så stark och så varm som förr.

Ett vackrare bröllopsfölje än vårt får icke en hvar, — välkomna, I goda gäster, och stannen för alltid kvar!

EMIL LINDERS.

BIKTARNA OCH VI.

Det har under de sista åren kommit ut några böcker, som ställt stora fordringar på oss — publiken. Det har gifvits oss förtroenden, dörrar till hemliga kamrar ha slagits upp för oss, dörrar, som annars blott öppnats för förtrogna vänner och som vi i vanliga fall endast få glänta på.

Men dessa förtroenden lägga också förpliktelser på enhvar, som mottager dem. Att, då vi lyssnat till ett dylikt förtroende, på annat håll söka få upplysning, om »det verkligen förhåller sig alldeles så», det är det samma, som att, då en vän blottat sitt innersta för oss, gå till en utomstående och fråga, om han sagt sant. Det är att ge den ett slag, som trött vill luta sig intill en. Att först begärligt taga till sig det förtroende, som skänkes en, och sedan med ett skeptiskt småleende spörja: »Hur kunde han tala om det för mig?» — det är att tillnärma sig en annans ägodel och sedan fråga: »Hur kunde han vara så dum att låta lura sig?» Synes en det ofvannämnda problemet oöfverkomligt, då skall man också klippa af förtroendet genom att lägga biktarens bok ifrån sig.

Det är vördnad och aktning dessa böcker oafvisligt kräva af oss, och de pålägga oss samma moraliska förpliktelser som en muntlig bikt. Då någon i denna stridande värld visar det modet och den tilliten att kasta svärd och sköld och värnlös träda emot oss, då böra också vi lägga bort alla vapen och möta honom på samma sätt — hjärta mot hjärta.

Det finns naturligtvis en myckenhet autobiografisk litteratur, som ej kommer med strängare kraf än — litteratur i allmänhet: reserveradt berättade lefnadsöden, rättfärdiggörelser inför samtid och eftervärld, »bekännelser», som afsiktligt spetsa sig till stiletter, riktade mot individer eller samhälle. Men det är nu inte om dem det är frågan, utan om dessa bikter, som icke äro uttalade direkt till någon, fastän sedan skänkta åt oss alla — hjärtats bikter för sig själf.

Och inför dessa böcker är det vi måste känna, att vi stå på heliga rum, heliga därför att i dem bor en ande, vi alla dyrka såsom helig: sanningens ande. Ty den är sann, den dager människohjärtat kastar öfver sig själf, och träda vi in i helgedomen, beväpnade med de fattiga dankar, som utanför beskäftigt stickas oss i händerna, då slå vi oss själfva med blindhet. Och de litterära viktskålarna och det kritiska synglaset — — ja, de äro tyvärr alltför fastvuxna vid öga och hand, för att vi skulle kunna lägga af dem, men låt oss åtminstone minnas, att det enda väsentliga i dessa böcker, det låter sig hvarken vägas eller skärskådas, det låter sig endast känna.

Hvad som är den innersta driffjädern till, att en dylik hjärtebikt ser dagen, det veta inte vi, och kanske vet inte biktaren det själf. Men ett är säkert: att vilja se lumpna motiv, då ingenting tvingar en därtill, det är att brännmärka ensamt sig själf.

Men dessa bikter innebära inte endast förpliktelser för oss; de äro också en stor och underbar gåfva, som faller oss till del. Vi ha en litteratur full af hypoteser om människohjärtat — konstnärliga mosaiker, där bitarna, själfakttagelser och observation af andra, äro hopfogade till ett trovärdigt helt. Men hjärtat själf, lefvande utskuret ur ett människobrost, hvem annan än biktaren ger oss det? Och från detta hjärta faller det ljus öfver vårt eget och andras, och vi känna bandet, som binder människa vid människa all världens kring.

Det är väl också denna samhörighetskänsla, som drifver biktaren att sända ut sina bekännelser: den plåga och den fröjd, som är hans, den hör samman med den plåga och fröjd, som, fastän bruten i andra strålar, gömmer sig i tusen sinom tusen hjärtan därute. Och den längtar att förenas med dem.

Men med den känsla af befrielse han därvid erfar mängder sig också bäfvan. Han vet, att det finns törnen och tistlar och hälleberg ute i människovärlden, att den, för hvilken hans plåga eller fröjd är alltför främmande, kanske skall ha ett hänlöje eller en axelryckning för dem. Men så stark är denna hjärtats längtan, att han trotsar hänet och likgiltigheten, går genom eld och vatten för att nå dem, som äro hans fränder.

EN BLAND ALLMÄNHETEN.

REFORMDRÄKTSRÖRELSEN I TYSKLAND. BREF TILL IDUN.

NYLIGEN firades på Konstnärshuset i Berlin en fest, man kan väl säga enastående i sitt slag. Tyska föreningen för folkhygien har tillsatt en kommission för förbättrande af klädedräkten, och det var denna kommission, som nu föranstaltat den nämnda festen. Efter gjord anmälan hos en af kommissionens ledande damer erhöil man inträdeskort. På detta stod med stora bokstäver: »Reformdräktsfest» och vidare »Sällskapsdräkt». För damerna önskas reformdräkt, men är ej villkor.

Programmet var långt: prolog, sång, deklamation, en teaterpjäs och till sist det allra intressantaste, ett festtåg af femtio damer, alla i reform-

REFORMDRÄKTSFESTEN PÅ KORSTNÄRSHUSET I BERLIN.

dräkt. Mycket har man under senaste året hört talas om dessa dräkter, mycket har skrivits, både för och emot dem, och oändliga diskussioner hafva utspunnit sig angående dem. Man har sett dem på gatan, på teatrar, konserter och i sällskapslivet, men mera enstaka. Här gafs ett tillfälle att få se dem »en masse».

Den rymliga salen var till trängsel fylld af åskådare, mest damer. En upprymd stämning rådde. Man roade sig oändligt åt att så öppet få bekika hvarandras kläder; därför var man ju ditkommen.

Reformdräkten, hvars princip är att med sin tyngd hvilat på skuldrorna och icke som damernas nuvarande dräkt lägga hela bördan på höfterna eller genom linningar och band framkalla och accentuera midjan, gjorde här skäl för namnet individuell. Ty efter att hafva kastat en blick på tåget visste man, att hvarje deltagande med omsorg utvalt just för henne passande snitt, tygsort och färg. En ung flicka med leende uppsyn, skälmaktiga ögon och halföppna läppar, som visade två långa rader hvita, kraftiga tänder, bar en sjögrön klädning af tunt tyg, fallande i mjuka veck från en besparing, prydd med några enkla dekorativa linjer, sydda med silfvertråd. En stor silfverbrosch var hennes enda smycke, och i det mörkbruna håret voro några gröna blad instuckna. Bilden kunde hafva stammad från en Oscar Björks pensel, och man tyckte sig höra prassel som af vass, där denna najad ilade fram. En sångerska i åtsittande guldgul och hvit liltröja samt grå, rikt veckad kjol påminde om Brynhilda. Gestalter i luftiga, vida baldräkter syntes vara bättre i stånd att dansa och verkligen ha roligt därät än de snörlifsbeväpnade unga damer, man är van att se på baler, och hvilka genom sin blotta åsyn göra en andfädd.

Hem- och promenaddräkter voro äfven representerade. De voro mörka, enkla, nästan alla släta, utan många veck. De visade oss typen för en praktisk klädning, ej hindrande i arbetet, ej tung att bära och verkade för det mesta högst lugna och angenäma för ögat. Med ett ord salen var plötsligen fylld af damer, uppträdande som individer, ej som svarfvade modedockor.

Hur kommer det sig nu, att man så plötsligt intresserar sig för denna fråga? Hur länge har man ej predikat mot snörlifvet, och hur litet har det icke hjälpt? Man har i hygienens namn försäkrat, att det mänskliga släktet degenereras till följd af korsetten och nämnt den som orsaken till en ändlös massa sjukdomar och abnorma tillstånd, allt utan resultat. Läkarna hafva visat sig vara oförmögna att med sin vetenskap öfvertyga kvinnorna om det naturvidriga i snörlifsmodet. Så uppträder en handfull konstnärer och predikar i konstens namn kvinnans frigörelse från tvångströjan, och inom några få månader tager rörelsen till i oerhörd grad, man skriver hela volymer om

det och disputerar i tidningarna hvarje dag. Hvarje fruntimmer, ung eller gammal, tvingas att förklara sig för eller mot reformdräkten, d. v. s. korsetten. Ty att bära dem båda på samma gång vore ju nonsens och kunde befaras, endast ifall reformdräkten blefve en modesak, som icke hade med öfvertygelsen att göra. — För att kunna tro på framgången af denna sak, på korsetten's totala afskaffande och klädedräktens varaktiga reformerande, måste man alltså hysa obegränsadt förtroende till kvinnans inneboende medfödda skönhetsinne och vara öfvertygad om att detta slutligen kommer henne att

afsky dessa onaturliga, stympade linjer, som hon hittills sett och vant sig vid. Denna afsky skall väl slutligen komma henne att själf skapa sig en dräkt, som är klädsam och skön, just emedan den ej fördärfvar hennes egen skönhet. Modets historia lär oss nog samt, att kvinnan aldrig ryggat tillbaka för något mod, därför att det förorsakat henne kroppslig smärta. Men hon skyr allt, som hon med öppen blick ser vara fult. För att se detta behöfver hon ibland bistånd af mannen. Nu har hon konstnärerna som lärare. Läkarna voro oförmögna, därför att deras läror icke tilltalade annat än hennes sunda förnuft, och kvinnan tycker nu en gång för alla mera om poesi än prosa.

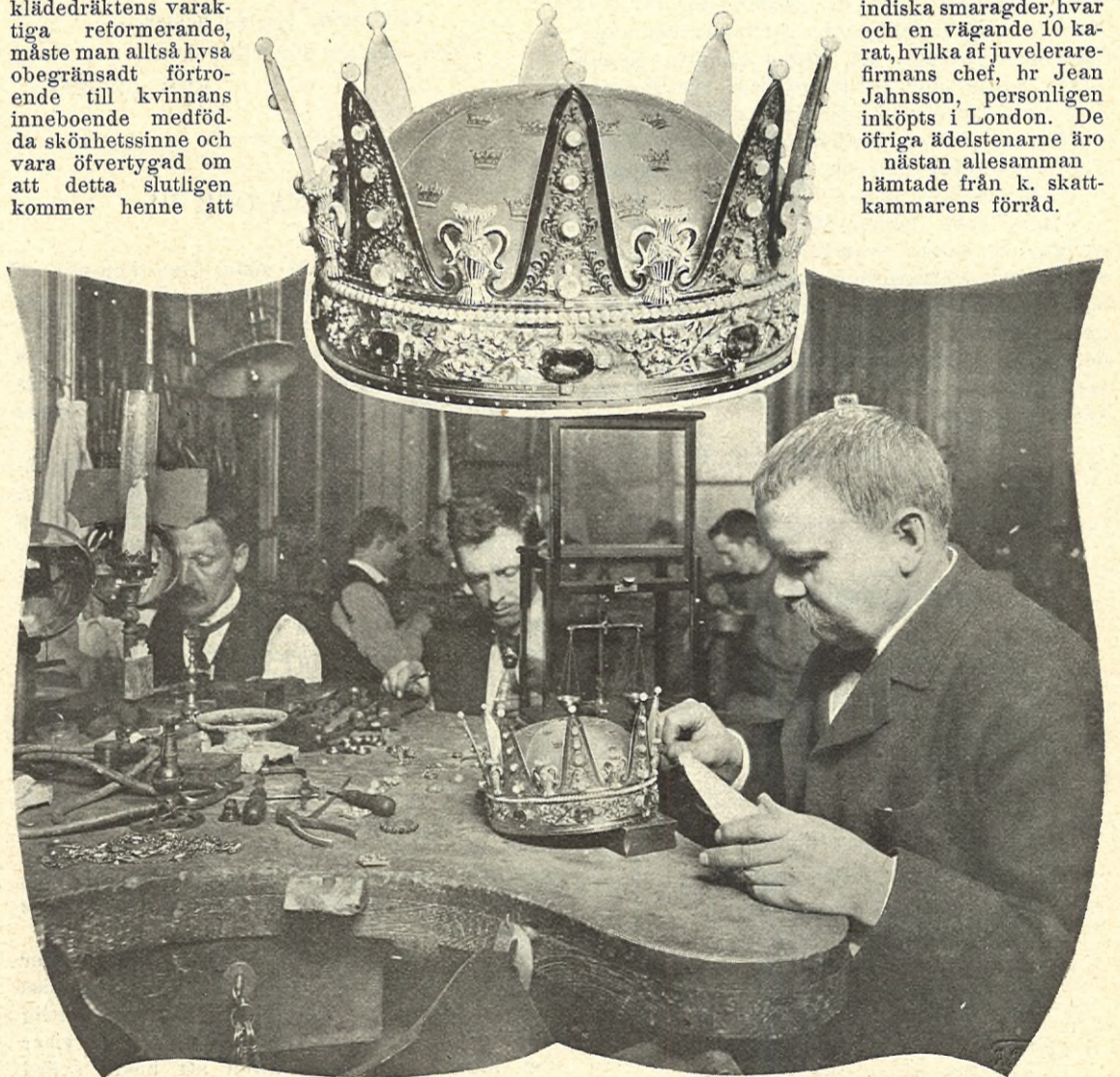
Emellertid vore det falskt att i likhet med en del konstnärer nu anse saken afgjord. Långt därifrån. Bli dräkten icke i allmänhet rikare på veck och smidigare än den nu är, kommer den kanske ej att fortlefva. Härtill fordras en kvinnas fantasi, hennes önskan att behaga och hennes medvetande om individuella företräden, som hon vill göra gällande. Om konstnärerna stå henne troget bi, och de rätta sig efter hvarandra, skola vi dock hoppas, att de tillsammans skola utträtta, hvad icke vetenskapen ensam förmått.

E. B.

PRINS WILHELMS KRONA.

VID RIKSDAGENS HÖGTIDLIGA ÖPPNANDE hvars betydelse i år förhöjdes af den tro- och huldetsed, som den andre bland kronprinsens söner, prins Wilhelm, då aflade till sin farfaderlige herre och konung, strålade för första gången öfver den unge furstens äne den färskaste bland våra regalier, den nya furstekronan, som för detta ändamål beställts och i dagarne fullbordats hos hofjuvelerfirman C. G. Hallberg härstädes. Redan innan det ovanliga guldsmedsarbetet lämnade verkstaden, passade emellertid Idun på att med sin kamera uppfånga en bild af det ögonblick, då dess olika delar sammanfogades. Därför meddela vi en afbildning af den fullfärdiga kronan.

Det är, som väl förstås, en dyrbar pjäs, med hvilken våra regalier nu blifvit tillökade. På nedre kransen skimra 8 indiska smaragder, hvar och en vägrande 10 karat, hvilka af juvelerarefirmans chef, hr Jean Jahnsson, personligen inköpts i London. De öfriga ädelstenarne äro nästan allesamman hämtade från k. skattkammarens förråd.

SISTA HANDEN LÄGGES VID DEN NYA FURSTEKRONAN PÅ C. G. HALLBERGS GULDSMEDSVERKSTAD Å KUNGSHOLMEN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

ESAIAS TEGNÉR. DAHLÖF FOTO.

Hvarje smaragd är inramad af 4 diamanter, och mellan smaragden sitta tre kronor i briljanter. Ofvanför den ciselerade guldkransen går rundtom kronan en rand af 146 helrunda orientalska pärlor, och ofvan dem höja sig de 8 spirorna, som termen lyder. Spirorna äro besatta med 5 äkta, mjölkhvita pärlor, och omkring dem ses upphöjda ornament i grönt guld. Mellan spirorna sitta vasar, emaljerade i svart och hvitt samt sammanhållna af briljanterade band. Själva kalottens blå siden är besatt med gyllene kronor. Slutligen återstår att nämna att kronan är förfärdigad af omkring 325 dukater guld, och på densamma äro infattade 256 diamanter och 186 pärlor. Kronans värde uppgår till icke mindre än 40,000 kr.

ESAIAS TEGNÉR.

DEN FREJDADE universitetsläraren och språkforskaren i Lund, professor Esaias Tegnér, ingick den 13 dennes i sitt 61:sta år.

För ett par år sedan eller i Idun n:r 11, 1900, meddelade vi en af fru Cecilia Bååth-Holmberg författad skildring om den då af lidne brodern, bibliotekarien d:r Elof Tegnér samt om det Tegnérska hemmet Källstorps prästgård i Skåne, till hvilken stämmningsrika framställning vi hänvisa våra intresserade läsare.

Den nu i sitt lifs begynnande höst stående lärde, en af de aderton i svenska akademien, har som språkforskare inlagt stora förtjänster och såsom författare visat prof på en mångsidighet, som åtminstone i vårt land har få motstycken. Särskildt har han ägnat sina krafter åt den jämförande indoeuropeiska språkforskningen och våra inhemska språkförhållanden. Hans grundliga insikter, vidsträckt beläsenhet och skarpa kombinationsförmåga hafva gjort hans arbeten i hög grad läsvärda och han står i främsta ledet af de svenska språkforskare, som i populär form meddelat allmänheten sin vetenskaps resultat. Bland hans många språkliga afhandlingar må nämnas »Språkets makt öfver tanken», »Om genus i svenskan», »Om svenska familjenamn», samt »Om poesins språk» (inträdestal i Svenska akademien 1882), hvilka vunnit en mycket vidsträckt läsekrets och äga bestående värde. — Under de se-

naste åren har professor Tegnér varit ifrigt sysselsatt medarbetare inom Bibelkommissionen; han medverkar äfven vid redigerandet af Svenska akademins under utgifning varande stora ordbok.

SILLEN HAR KOMMIT!

NATUREN slår med den ena handen och helar med den andra. Efter storm komma solsken och lugn, efter nöd rikedom. Där orkanen nyss drog fram i raseri, krossande, förödande, går nu sillen upp i oerhörda massor, tillförande på några dagar rikedom åt hafvets arbetare.

Det yppersta sillfiske, som någon dag ägt rum på västkusten under de tre senare åren, förekom nyligen i Strömstad. Hela fångsten uppgick till öfver 10,000 hektoliter. Sådant lif och sådan rörelse, som man då bevittnade där, har näppeligen någonsin förr skådats i Strömstad.

Värdet af en enda dags sillfångst på denna plats belöpte sig till 100,000 kronor — en i sanning ståtlig summa.

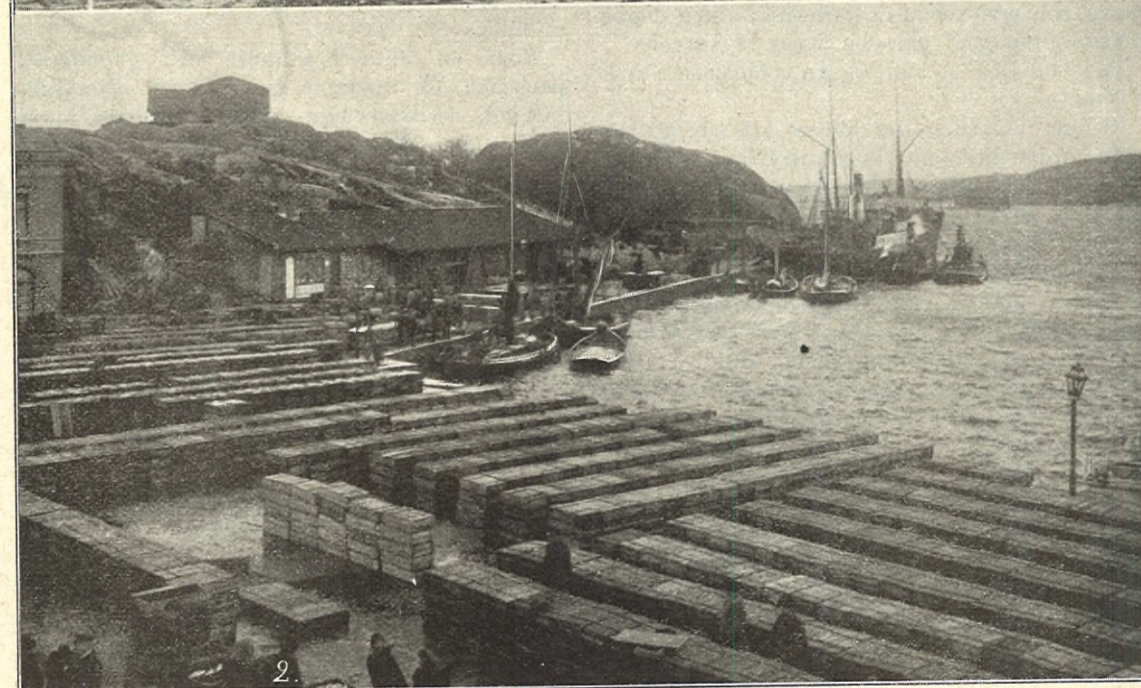
Vi meddela här nedan ett par bilder från det stora fiskafänget i tanke att de kunna intressera våra läsare.

EN IDYLL FRÅN PARC DES BATIGNOLLES.

DET ÄR en dag i midten af juni. Att det är en vacker dag, anser jag obehöfligt att påpeka. Klockan har nyss slagit ett i den lilla kyrkan *Nôtre Dame des Batignolles*, då jag efter intagen frukost med ett par tidningar i fickan begifver mig ned till parken med samma namn för att efter vanligheten taga mig ett par timmars siesta.

Jag bor alldeles i närheten, och det är nästan som att bo på landet. Fågelsång dagen lång, vatten, gröna gräsmattor, lummiga träd och vackra blomgrupper. Ingen af Paris planteringar har slagit så an på mig som denna. Den gör visserligen ej på långt när samma storslagna intryck som t. ex. Parc Monceaux. Ej så prunkande blomgrupper, inga ståtliga monument eller små koketta tempel, inga dyrbara fontäner, och framför allt ej samma eleganta publik. Här däremot är mera natur så väl i anläggning, vegetation som i synnerhet i folklifvet.

Här finnas ock träd, mycket lummigare än de strängt tuktade i Monceaux, vattenkonster spela äfven här, ej så monumentala, men mera effektiva, blommor och bladväxter i mängd, om ock ej så exotiska.

DET STORA SILLFISKET PÅ VÄSTKUSTEN. FOTO FÖR IDUN AF AGNES LUNDBOM. 1. SILLFISKE PÅ KOSTERFJORDEN. 2. STRÖMSTADS HAMN UNDER SILLFISKET.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkareskongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

Det är ungefär samma förhållande mellan dessa båda planteringar som mellan den aristokratiska Linnéparken och den mera borgerliga Tegnérlunden i Stockholm.

Batignolles är i allmänhet intet trefligt arrondissement att bo uti, men det är just närheten af dess park, som kommit mig att bo här snart ett år.

Det är i dag torsdag, och då utföres här mellan 3—4 musik af ett militärkapell. Detta hade jag glömt och finner nu redan kl. 1 alla soffor och bänkar upptagna. Jag bereder mig därför att gå till frun, som hyr ut stolar, för att skaffa mig en sådan, då jag hör en kraftig stämman ropa:

»Här finnes plats, min herre, om ni ej har något emot att sitta bredvid en gammal soldat!»

Jag tittar mig omkring och finner i en liten, nästan igenvuxen bosquet en soffa, på hvilken en gammal ståtlig gubbe sitter. Med ett par tacksamma ord antager jag erbjudandet, glad att ej behöfva sitta och posera på en af de där obekväma stolarna.

Gubben hade ej behöft upplysa, att han var soldat, det märkte man godt ändå. En ståtlig, ännu oböjlig gestalt, ett vackert hufvud med snöhvitt hår och dito mustascher à la Napoleon III, samt ett par goda, något humoristiska ögon. Han var klädd i svarta, mycket slitna kläder, men utan en fläck, felande knapp eller annan skavank. Krage och manchetter bländande hvita och de spikbeslagna lappade skorna skinande blanka.

På hufvudet en gammal felb af 70-talets mode. I knapphållet bar han *le ruban rouge* (hederslegions band).

Högra rockärmen hängde slapp, armen var borta och ersattes af en järnkrok, äfven denna blankskurad som om den varit af silfver.

Med ett ord — han var en soldat *tout comme il faut*.

Sedan vi, som det höfves ett par gentleman, ordnat litet om vädret, dryftat utsikterna för de förestående municipala valen och annat, upptaga vi vår läsning: gubben sin *Petit Journal* och jag min *Figaro*.

Så hade vi suttit en stund, då jag märkte, att min granne ville vända om sin tidning, men detta är en manöver, ej så lätt för en, som endast disponerar vänster hand, hvarför jag hjälpte honom. Han tackade och frågade: »Min herre, när ni är så välvillig, vågar jag måhända bedja er om ännu en tjänst, skulle ni vilja rulla mig en cigarrett?»

Naturligtvis stod jag till tjänst, hvarpå gubben plockade upp ur sin ficka *feuilles* (cigarrettpapper) samt ett litet paket *Caporal n. r. 3* (den billigaste, och följaktligen sämsta af fransk tobak). Som jag hade på mig ett par goda svenska cigarrer, bjöd jag min granne på en sådan, men rullade honom emellertid ett par cigarretter för kommande behof, hvilka han efter äkta soldatsed placerade en bakom hvartdera örat.

Cigarrerna voro som sagdt goda, och jag har aldrig sett någon röka med en sådan andakt som min gubbe. Han sade sig ej hafva rökt en dylik på öfver 20 år, och den, som ej under denna tid rökt annat än *Caporal*, kan lätt fatta hans hänryckning.

Under det att vi röka, prata vi, d. v. s. det är den gamle, som berättar sin historia. Denna är den vanliga från olycksåren 70—71. Min granne hade varit med, gjort sin tjänst vid ett kyrassierregemente och vid »dödsridten» i Reichshofen förlorat sin arm. Hade blifvit »reformerad», dekorerad och beviljad adjutants afsked.

Under en följd af år hade han varit gardien i Louvre-muséet, men för ett par år sedan hade han till följe af sjuklighet måst taga afsked. Nu hade han ej annat än sin lilla pension att lefva på. Det hade dock gått bra, och nu hade han militär guvernörens löfte att snarast få komma in på Invalid-hotellet, och där får han det än bättre.

Men nu lämna vi den gamle krigaren för att teckna ett par andra bilder ur det brokiga folkklivet.

Alldeles bredvid min soffa hålla några ungdomar på att kasta boll. Bland dessa upptäcker jag en stackars blind gosse på en 15—16 år. Han är en bland de privilegierade tiggarna vid den lilla närliggande kyrkan. Här kan man se honom hvarje dag från tidigt på morgonen till mörkrets inbrott stå utanför kyrkportarna med sin lilla kopparskål i handen.

Torsdagsaftnarne tar han sig emellertid ledigt och tillbringar denna tid här i parken. Njuter af solskenet, musiken och några mindre invecklade lekar, som lämpa sig för en stackars blind.

Han är emellertid den gladaste i laget och skrattar, så han kan smitta den mest allvarlige. Hans glädje och förnöjsamhet göra ett djupare intryck än den mest vältaliga predikan. Jag fäster mig vid den nästan ofelbara säkerhet, hvarmed han infångar bollen.

»Jag hör bollen,» sade han skrattande till mig, då jag uttryckte min förvåning öfver hans skicklighet.

Här kommer en ung, elegant dam, en äkta parisiska, från de i små gula skor klädda fötterna till de långa *gants de Suède*. Hon åtföljes af en flicka på en åtta år och en gosse på fyra. Om hon ej benämnts »maman», skulle jag hafva tagit trion för att vara sy-skön. Såväl mor som barn göra intryck af en samhällsställning högre än stället vanliga publiks.

Som en äkta förståndig och ekonomisk parisiska för madame med sig sin egen lilla tältstol, hvilken hon placerar alldeles invid min soffa. Hon har emellertid i dag glömt att taga med sig sin pall. Den lille gossen får därför i uppdrag att från det stora, i närheten liggande sandupplaget framköra och bädda en liten sandbank, där mamma kan stödja sina små fötter. Arbetet bedrivnes med all ifver, och snart sitter modern bekvämt och arbetar på sin sömnad.

Den lilla flickan har med sig sin *Youp-Youp* (ett tåg att hoppa öfver), men hon är tydligen ännu ej riktigt hemma i denna sport, hvarför mamma måste stiga upp, och efter att hafva gjort några små arrangementer med sin klädning visar hon dottern, huru hon skall bära sig åt.

Undrar just hvad våra goda stockholmare skulle säga om en dylik scen?!

Jag återtager min läsning och tiden går. När jag efter en god stund tittar upp, ser jag den unga modern alltjämt lika flitigt arbetande, flickan har blifvit en riktig artist i hoppning,

Jag saknar emellertid gossen. Hans lilla vagn står kvar, men själf står han ej att upptäcka.

Jag vet ej huru det kom sig, men jag kände en oro, att något skulle händt honom, hvarför jag står upp och gör ett slag genom gångarne.

Plötsligt får jag se honom i armarne på en sotig, arbetsklädd karl, och är jag nu alldeles säker på att en olycka inträffat.

Mannen med barnet närmar sig modern. Denna tittar upp, och med ett skri, som dock långt ifrån vittnar om ångest, springer hon upp, sluter den svarte arbetaren i sin famn och ger honom en »dubbelkyss».

Den lille gossen har emellertid rask och kry äntrat ned ur pappas armar, och den lyckliga familjen återvänder nu tillsamman hem.

Och äfven jag bryter upp, tänkande på de lärdomar, den gamle invaliden, den blinde gossen och den unga arbetarhustrun bibragt mig.

EDVARD STJERNSTRÖM.

MIDVINTER.

NU ÄR DET MÖRKT häruppe i nord, och det är godt så. Atklädd, naken och vanmäktig ligger vår bygd slagen i vinterns bojer, och då är det godt att hon har midvinterns mörker och dimma att skyla sig med. Solen håller sig mestadels borta, och det är man henne melankoliskt tacksam för, ty det skulle vara alltför rysligt, om hon just nu strålade i all sin glans och i fullt dagsljus framvisade den slagna, nakna och vanmäktiga jorden.

Folk säger, att det är godt, när det lider framåt februari och mars, ty då kommer ljuset igen. Ja, då må solen komma och med hvassa strålar fila af de vanmäktiga bojorna, ty det är ett arbete, som tar tid. Eljes kunde man önska, att solen ville bida ännu litet med att draga mörkrets barmhärtiga täckelse från skröpligheten, som meddelar sig med en känsla af förfärande beklämning åt den känslige iakttagaren.

»Min moder är slagen och blödande ur tusen sår. O, höljen henne — höljen henne, att mina ögon slippa att skåda detta smärtefulla,» kvider det i hans hjärta.

Därför är det som midvintermörkret skänker sådan vemodsfylld ro, en sådan hjärtegräpnad harmoni, sammansatt som den dock är af dystra dissonanser. Människornas tankar domna till ro. För väntan och längtan är nu icke tid, men i stället att omsätta minnen och hägkomster i sorgmodigt ljufva stämningar, som framtröllas af halfdagern och fördjupas af mörkret, hvilket sveper bort alla konkreta linjer och ersätter dem med sväfvande, fantastiska, som bli din egendom att omforma enligt din lynnesart.

Ty midvintern är också årets midnattstimme, och alla bli vi då mer och mindre barn, till hvilka Jon Blund kommer och spänner upp sitt underbara paraply. Har du då icke frid med dig själf — man kallar det äfven godt samvete — är du icke ljus och god i ditt sinne, eller hör du till dessa olyckliga, som öfverarbetade eller brutna af sorg kämpa mot s. k. förstörda nerver — då kan den långa midnattstimmen bifva tung och kvalfull, då kommer svartsidan af paraplyen upp. Men eljes kan denna årets midnattstimme för dig bli lika rikt gifvande som högsommarens solnatt. Lyss — och om du icke är alltför hörselsvag, skall du förnimma ur mörkret ekot af röster, som tystnat, men förr sade dig vänliga ord. Räck ut din hand — och om den icke blifvit okänslig af lifvets brutala strid, så skall du erfaras, hur den omslutes af en annan, som meddelar en härlig känsla af sympati och glädje. Allt ovänligt och gnatigt och plågande låter du mörkret svepa bort, allt som är dig kärt och hugnar dig och fyller dig med blid ro, bryter sig ut därur likt milda ljuspunkter. Och sålunda, om du har det rätta lynnet, blir mörkrets tid en dröm med vackra bilder.

Men om din hörsel icke är nog fin och din fantasi trög, tag då åtminstone en af dygnets halftimmar för dig själf, sätt dig ensam och läs tyst någon dikt, som du älskar, läs den tyst och känn, hur stämningen af mörkrets barmhärtighet skänker ro — du tages fången af denna vemodsfulla lyckostämning, som endast är nordbon förbehållen.

Eva Hellman & C:o Hushållsskola

* Matsalar & Café * Drottninggatan 68 *

Rek. för bättre flickor som önska omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning och desserter. Kurs å 3 månader. Prospekt och upplysningar fritt. Matsalar med godt och rikligt bord.

Damrum. I Cafétet frukost-, supé- och kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd af egen tillverkning serveras och säljas.

Du behöver icke nödvändigtvis ha de såsom outhärliga ansedda ingredienserna: skymningsbrasan och oväder utanför din ruta, för att gripas af mörkrets sällsamma tjusning och drömma dig bort från verkligheten, från att gatan är grå och kall, lunden naken. De äro härliga ting för drömmaren, brasan och ovädet, men främst måste du komma ihåg detta ena: att förstående känna hur barmhärtigt midvintermörkret är, såsom tillika varande ett bevis för naturens eviga sträfvande efter harmoni — och detta andra: att icke frukta för vinterns mörker, utan älska det och tillitsfullt ge dig i dess våld med din egen fantasi eller din älsklingsdiktarens.

JUNGFRU EDELA.

DEN KVINNliga RÖSTRÄTTEN I DE AUSTRALISKA STATERNA.

FÖREDRAG HÅLLET INFÖR FÖRENINGEN FÖR KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT AF FIL.
LIC. ALEXANDRA SKOGLUND.

DE MEDDELANDEN angående den kvinnliga rösträttsrörelsen, som komma att göras, afse endast ett omfatta ett af de land, där arbetet för kvinnans rösträtt bedrivs, nämligen de australiska staterna, där de största framgångarna och de bästa resultaten vunnits.

Vi tycka nu kanske, att de sociala frågorna i en stat, som är så ung och för oss så främmande, icke kunna hafva någon större betydelse, och att de statsrättsliga och kulturella förhållanden, hvarutur den kvinnliga rösträttsrörelsen i Australien framgått, äro så olikartade våra, att det icke är värdt att redogöra för dem i sammanhang med det arbete för politisk rösträtt, som nu börjats i Sverige. En sådan uppfattning är likväl ganska oriktig. De australiska staterna äro, såsom vi alla veta, grundade af engelsmän, och största delen af befolkningen är af anglosaxisk härkomst, och det är sålunda en gren af germanska stammen, som bebyggt och organiserat dem. Gemensamt för alla germanska stammar är den organisatoriska begåfningen, som visar sig i grundandet af starka, fasta stats samhällen och i förmågan att gifva fasta former åt sina sociala och sedliga frågor, för att dessa i sin ordning må bidraga till samhällets vidare utveckling.

Denna begåfning äga de engelska kolonisterna i Australien i hög grad, och därigenom hafva de förstått att grunda stater, i hvilka de hafva tillgodogjort sig sitt moderlands statsrättsliga och kulturella utveckling, på samma gång som de tagit i arf de olikartade sociala spörsmål, som där hafva framkommit och vänta på sin lösning. Vid behandling af frågor af social karaktär hafva de australiska kolonisterna visat, att de äga förmågan att som nya principer införa dem i det statsrättsliga lifvet. Att de så hastigt och fullständigt kunnat föra sociala frågor till lösning beror likväl icke enbart på organisatorisk begåfning, utan äfven på att de icke hafva någon lång historisk utveckling bakom sig. För icke mycket mera än 100 år sedan grundades de första nybyggena i Australien, och det är först från 1851 efter upptäckten af de stora guldfälten i Victoria, som en verklig kolonisation började. De australiska staterna hafva således som stater betraktade en mycket kort tillvaro, och ehuru de fortfarande lyda under det engelska moderlandet, hvars författning och kultur äfven äro deras, måste de dock känna sig som ett nytt släkte, hvilket icke är bundet af ett långt föregående. En sådan förening af utveckladt samhällslif och ungdomlig frisk tillvaro som stat måste gynna lösningen af sociala problem.

Bland de frågor, som de australiska kolonierna tidigt upptogo, var den om rösträtt skulle tillerkännas kvinnan. Redan 1867, så-

ledes samma år som John Stuart Mill i engelska parlamentet framställde fordran på, att valrätten skulle utsträckas till kvinnorna, erhöles dessa i Nya Syd Wales, den äldsta af de australiska kolonierna, kommunal rösträtt. De därpå följande åren erhöles äfven kvinnorna i de öfriga staterna den ena efter den andra den kommunala rösträtten. Det allmänna omdömet om dem var, att de skötte sig väl och alltid valde de män, som voro dugligast. Det intresse, som kvinnorna ådagalagt vid de kommunala valen och den duglighet, hvarmed de skötte de kommunala uppdrag, som småningom tilldelades dem — så blefvo de bland annat utsedda till skolråd — möjliggjorde för dem att med framgång upptaga arbetet att erhålla politisk rösträtt. År 1878 började kvinnorna på Nya Zealand att arbeta därpå, och 1893 nådde de sitt mål och erhöles rösträtt till parlamentet på Nya Zealand; 1888 upptogo kvinnorna i Syd-Australien frågan och 1895 erhöles de rösträtt till sin stats parlament. År 1900 fingo Väst-Australiens kvinnor samma rättighet.

Utom parlamenten i hvarje särskild stat finnes äfven ett gemensamt parlament. Sex af de australiska staterna hafva nämligen slutit sig tillsammans till ett statsförbund »the commonwealth of Australia» med ett gemensamt parlament, hvars medlemmar utses af samtliga stater. Den 30 maj 1902 erhöles alla kvinnor i de stater, som bilda »the commonwealth of Australia», rösträtt till det gemensamma parlamentet på samma gång som de äfven blefvo valbara därtill.

Hvad som föranledde detta beslut var den praktiska erfarenhet man redan hade om kvinnornas duglighet. Det fanns visserligen en ganska lifvig opposition, hvilken som ett skäl mot tilldelandet af rösträtt anförde, att kvinnorna själfva icke begagnade sin rösträtt i de stater, där de redan ägde den. Därpå svarade senator Mac Gregor, att i Syd-Australien hade jämte 83,000 män 75,000 kvinnor låtit införa sig i vallängderna. Vidare påstods det, att männen så väl tillvaratogo kvinnornas intressen, att det var alldeles obehöfligt, att de komma med. Mot detta sista påstående framhöll senator Erving, att i England och de australiska kolonierna voro villkoren för man och kvinna olika vid skillmässa, men att i de australiska stater, där kvinnorna ha fått politisk rösträtt, voro villkoren nu förändrade, så att de voro lika för båda parterna. Förkämparne för den kvinnliga rösträtten lyckades också drifva frågan igenom, och den 30 maj blefvo samtliga kvinnor i »the commonwealth of Australia» tillerkända politisk rösträtt. Därmed hade det australiska statsförbundets parlament visat, att det förstått att begagna den sociala rörelse, som tagit sig uttryck i arbetet för kvinnlig rösträtt, så att den upptagits som en ny princip i det statsrättsliga lifvet.

Den omedelbara följd af denna framgång blef, att äfven kvinnorna i Nya Syd Wales, som tillhör »the commonwealth of Australia», erhöles rösträtt till sin stats parlament. Alltsedan 1891 hade kvinnorna därstädes ifrigt arbetat och agiterat, och hösten 1901 hade de kommit så långt, att den ena kammaren bifallit motionen vid alla tre läsningarne, och i den andra hade frågan gått igenom vid två läsningar, då vid den tredje en del äldre herrar, som annars aldrig brukade infinna sig vid förhandlingarne, kommo upp och röstade ikull förslaget. Den 17 juli i fjol, således efter den stora reformens genomförande, framlades åter motion att utsträcka rösträtten till kvinnorna. Som skäl anfördes, att sedan de fått rösträtt till det australiska statsförbundets parlament, funnes

Sjukvårds- & Förbands-Artiklar.

Bomull, bindor & förbandsgas
i olika förpackningar.

Praktiska samaritlådor,

Oljeduk, Taft och Batist,

Kemikalier, Preparater, Droger m. m.

Billigast, bäst hos

Wilh. Becker, Stockholm.

Kongl. Hofleverantör.

5 Malmtorgsgatan 5.

Filialer:

24 St. Nygatan 24. — 23 Götgatan 23.

Priskurant på begäran franko.

ingen anledning att förhålla dem densamma till den enskilda statens parlament. För motionen talade särskildt premierministern sir John See. Oppositionen kom naturligtvis med en hel del argument. Dess ledare mr. Lee framhöll att det icke varit någon allmän rörelse i landet till förmån för den. Därjämte framkommo från flere håll de vanliga invändningarna om att kvinnorna själfva icke önskade rösträtt. Trots de försök som gjordes att hindra frågans framgång, segrade den likväl i båda kamrarna på grund af att flere af de ledande männen framhöll, att medgifvandet af rösträtt nu endast vore en konsekvens af tilldelandet af rösträtt till det australiska parlamentet, och den 17 augusti erhöles nya Syd-Wales kvinnor politisk rösträtt.

Uti trenne af de australiska stater, som ingått i »the commonwealth of Australia», sakna ännu kvinnorna rösträtt till den egna statens parlament, men det kan med stor sannolikhet väntas, att äfven i dessa stater komma att tillämpas konsekvenserna af tilldelandet af rösträtt till det gemensamma parlamentet, helst som ett lifligt rösträttsarbete pågått en längre tid äfven inom dessa stater, och att inom den närmaste framtiden samtliga kvinnor inom det australiska statsförbundet skola äga rösträtt till sina egna statsparlament.

I sammanhang härmed kan det också vara intressant att omtala, hvad de australiska kvinnorna uträttat på den korta tid de haft politisk rösträtt. Så t. ex. hafva kvinnorna på Nya Zealand under de nio år de haft rösträtt genomdrifvit, att samma bestämmelser blifvit gällande för man och kvinna vid skillmässa. En gift man kan ej längre genom testamente undandraga hustru och barn hela sin förmögenhet. Den kommunala rösträtten har blifvit lika för man och kvinna, då förut blott de kvinnor, som betalade en mycket hög skatt, hade dylik rösträtt. Skyddsåldern för flickor har blifvit framflyttad till sjutton år. Inom Syd-Australien, där kvinnorna varit röstberättigade i sju år, hafva de också fått till stånd åtskilliga förbättringar, som röra den gifta kvinnans ställning, och i Väst-Australien under den korta tid af två år, som rösträtten där varit kvinnorna medgifven, hafva villkoren för skillmässa blifvit de samma för man och hustru. Skyddsåldern för flickor har där liksom på Nya Zealand blifvit sjutton år, och i båda dessa stater hafva kvinnorna äfren skaffat sig tillstånd att blifva advokater.

Men kvinnorna hafva under den korta tid de haft den politiska rösträtten visat, att deras intressen icke endast varit begränsade till dem själfva, utan att de också omfattat hela samhället.

Så hafva de på Nya Zealand infört åldersförsäkring, som utgår till samma belopp för både man och kvinna, och asyler för drinkare hafva upprättats.

Också hafva från skilda håll inom Austra-

lien gillande omdömen fällts om kvinnans deltagande i det politiska lifvet. För att anföras några af dessa många fördelaktiga uttalanden så säger professor Sterling vid universitetet i Adelaide: »Rösträtten har icke skadat hvarken kvinnornas karaktär eller sätt. Den leder ej till försummande af hemmets plikter och förorsakar ej heller oenighet inom familjen, hvilket varit ett bland de skäl, som ofta anförts emot kvinnans rösträtt, innan lagen därom gick igenom. Utöfvandet af rösträtten har däremot bidragit att gifva kvinnorna vidare vyer

och skärpt deras intelligens.» Premierminister Seddon säger: »För några år sedan röstade jag emot kvinnlig rösträtt. Nu har den varat nog länge för att hafva hunnit visa sitt inflytande på vårt folks hemlif. Det är en fullkomlig seger. Bästa beviset i dess framgång ligger i det faktum, att det icke ens höres en framhviskad antydning om att taga den tillbaka.» Mrs Seddon, som förut varit en motståndare till rösträtten, säger: »Förut ansåg jag, att kvinnor icke skulle blanda sig i något så obehagligt som de stormiga valen. Jag ansåg, att de gjorde bättre att hålla sig borta från politiska stider. Men det har visat sig vara en god sak. Intet störande eller obehag af något slag har varit förbundet därmed, och det har gjort kvinnorna godt.»

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

»GAMLA HEIDELBERG» PÅ SVENSKA TEATERN.

1. SCEN UR 2 AKTEN. PRINSENS OCH KÄTHIES FÖRSTA MÖTE PÅ STUDENTVÄRDHUSET. 2. SCEN UR 3 AKTEN. MORGONSVÄRMERI PÅ PRINSENS STUDENTRUM. 3. SCEN UR 5 AKTEN. DET SISTA AF-SKEDET.

A. BLOMBERG FOTO.

»GAMLA HEIDELBERG».

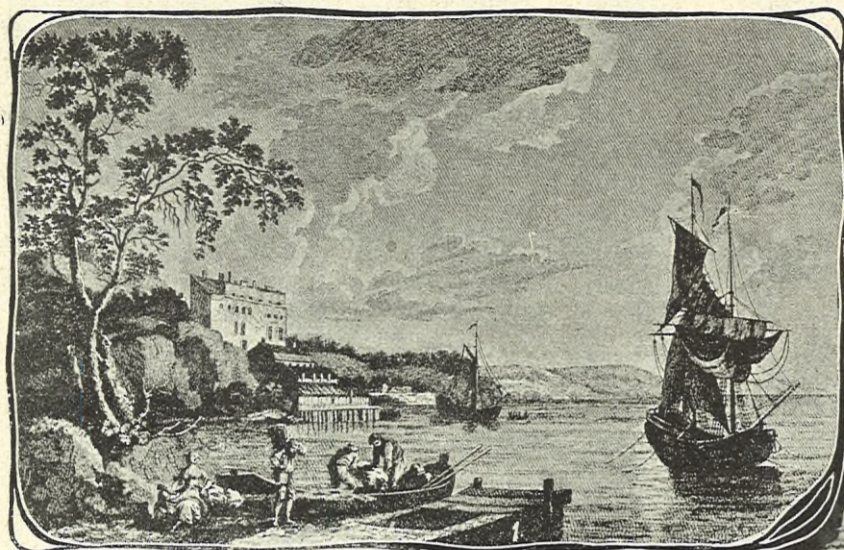
DET TYSKA skådespelet med ofvanstående namn har, som premiären varslade, blifvit en stor succés för Svenska teatern. Kväll efter kväll fylles salongen af en intresserad publik, som, betagen af den naiva och hjärtevarma tonen i handlingen och den stämningfulla dekorativa ramen samt glömande att vara blaserad eller hyperestetisk, än röres till tårar, än lockas till förstående

leenden inför prins Karl Henriks och skön Käthies kärlekssaga.

Karl Henrik, arfprins af Sachsen-Karlsburg, har tillbringat en glädjelös ungdom vid sin onkels dystra och stela hof. Hans enda glädje i den ledsamma tillvaron bland en hop petrificerad hof-folk, som glömt konsten att le och vara naturliga, är hans lärare, filosofie doktor Jüttner, en hedersman med studentlynn och varmt hjärta. Sedan Karl Henrik aflagt sin mogenhetsexamen, beslutas det att han skall tillbringa någon tid i Heidelberg för att fullfölja sina studier. D:r Jüttner utses till hans guvernör och erhåller samtidigt stränga förhållningsorder att låta prinsen arbeta, endast arbeta och för öfrigt bevara honom i okunnighet om det brusande ungdomslifvet i den fagra Neckarstaden.

D:r Jüttner, som själf tillbringat några glada studentår i Heidelberg och är sin furstlige elev innerligt tillgifven, kan emellertid ej se att den unge mannen hålles utanför studentstadens vederkvickande kamratlif, hvadan båda genast efter sin ditkomst dragas in i kretsen af upptågslysten universitetsungdom. På det gamla, härligt belägna studentvärdshus, i hvilket prinsen och hans lärare bo, finnes en ung uppsatterska Käthie, full af naivt behag, i hvilken prinsen redan efter för-

1. DET GAMLA MARIEBERG PÅ EHRENREICHS TID. 2. EHRENREICH-UTSTÄLLNINGEN PÅ NATIONALMUSEUM.

sta sammanträffandet blir på fullt allvar förälskad. Några härliga månader förflyta, tills plötsligt ett bud från hovet kallar prinsen hem för att övertaga regeringsplikterna, enär hans onkel till följd af ett slaganfall blifvit oförmögen att styra landet. De unga skiljas med löfte att återse och prinsen återvänder, ehuru med bitterhet och förtviflan i hjärtat, för att stängas in i det förhatliga hovets kvalm.

Han uppfyller mekaniskt sina regeringsplikter, blir sluten och människoskygg, allt under det hans längtan efter Heidelberg och Käthie i ensamma stunder är nära att komma hans själfbehärskning att svikta. Hans förmälning med en honom jämbördig furstinna förestår, men innan han för alltid drager upp vindbryggan bakom sig och stänger sig inne i sin mannaålders törnros-slott, vill han ännu en gång återse studentstaden, där han under ett par allt för korta månader fick erfara, hur det kändes att lefva lifvet helt och fullt. Efter två års frånvaro besöker han sålunda Heidelberg på nytt, men besviken står han på den plats, där ungdomlig friskhet och sund lifsgladje fordom härskade. D:r Jüttner, som kvarstannat i den gamla staden, är död, och studenterna motaga med ceremoniös stelhet den krönte regenten. Endast Käthie är samma hjärtvarma, konstlade kvinna, som i stormande hängifvenhet kastar sig till den unge furstens bröst och oegennyttigt önskar honom lycka i hans förestående giftermål. De skiljas nu för alltid, men deras hjärtan skola städes vara förenade genom minnet af deras kärlek. Med dessa ord slutar stycket.

Af våra tre bilder återger den första prins Karl Henriks (hr de Wahl) ankomst till Heidelberg och hans möte med Käthie (frkn A. Torsell) och studenterna. Till höger i förgrunden står d:r Jüttner (hr Bäckström). Bilden n:r 2 framställer en scen ur tredje akten i Karl Henriks studentrum, tidigt en solig majmorgon, då Karl Henrik och Käthie, sittande i fönstret, utbyta ord af kärlekslycka med hvarandra, och å bilden n:r 3 slutligen förflyttas vi till femte aktens afskedsscen mellan de båda älskande.

JOHAN EBERHARD LUDVIG EHRENREICH. ETT SEKELMINNE.

DEN 8 DENNES firades af Odontologiska sällskapet härstädes på ett synnerligen anslående sätt hundraårsminnet af Johan Eberhard Ludvig Ehrenreichs fränfalle, en man, som var en af tandläkekonstens förste och främste utöfvare i vårt land och hvilken tillika genom mångsidig verksamhet på andra områden växte ut till en af vår odlingshistorias betydelsefullare personligheter under frihetstiden.

Ehrenreich var bördig från Frankfurt a. M., där han föddes 1723. År 1747 inkallades han till Sverige af konung Fredrik I och anställdes, endast 24 år gammal, såsom tandläkare vid dennes enskilda hofstat. Men för hans verksamhetsifriga lynne var tandläkekonsten, ehuru väl han utöfvade den med oförtrutet nit och skicklighet, ej ett

nog stort lifskall. Sålunda träffa vi honom under 1750—60-talen tid efter annan sysselsatt med landbruk vid Gripsholms kungsladugård.

»Såsom man finner af hans båda skrifter i landthushållning,» säger tandläkaren John Wessler i sin förtjänstfulla lefnads-teckning öfver E.

at gro». Äfven skulle skörden därigenom blifva mera gifvande samt jorden förbättrad. Ehrenreich är säkerligen den första, som framkommit med förslag till upprättande af en »Svensk Landbruks-Societet» samt »Experimental-Gårdar», tankar, som först långt fram på 1800-talet blefvo verklighet.

Äfven på trädgårdsskötselns område visade han sig hemmastadd, ty 1763 — eller kanske ännu tidigare — anlade han vid det af honom arrenderade Kungsholms salpetersjuderi nya »Plantager af Jordväxter». Vetenskapsakademiens handlingar för 1765 innehålla en uppsats af E. om sparrisodling, en uppsats, som t. o. m. ådrog sig Linnés uppmärksamhet. Professor Bergius talar därjämte om E. såsom varande en »älskare af »rtvetenskapen». Dessutom verkade han äfven på sagda egendom såsom salpetersjudare

Den 4 oktober 1758 gjordes af Ehrenreich första början med att på Mariebergs malmgård inrätta en porslinsfabrik och, sedan ett bolag bildats, utfördes där den 14 maj följande år den första bränningen. Kort därefter nedbrann fabriken totalt, men med okuffig energi anskaffade Ehrenreich, genom ett nytt bolag, medel till dess återuppbyggande — men då af sten — så att fajansstillverkningen redan år 1760 kunde taga sin början. Följande år uttalade myndigheterna sitt erkännande af »det sällsynta snille jämte uppfinningsgåfva och drift, som doktor Ehrenreich redan ådagalagt.» I början på 1760-talet uppgingo fabriken årliga tillverkningar till bortåt 300,000 kronor och arbetarnas antal var omkring 250. Det ekonomiska utbytet motsvarade dock ej förväntningarna och E. såg sig slutligen tvungen att 1766 afgå såsom direktör för och ledare af sitt verk: Mariebergs porslinsfabrik.

Fajanser från Ehrenreichs tid äro särskildt utmärkta för sin vackra glasyr och många af hans tillverkningar, som nu äro värderade konstsaker, anses jämförliga med samtida såväl franska som tyska produkter. De sista åren på 1760-talet verkade Ehrenreich vid en fajansfabrik i Stralsund, men om hans öden under de sista 30 åren af hans lif vet man intet. Han afled bortglömd i Gumbinnen (Ostpreussen) den 8 januari 1803. — Ehrenreich var ett »quick och lifligt ingenium»; utrustad med stort vetande, snille och smak, stod han i mångt och mycket framom sin tid.»

Vi meddela i dagsnumret en reproduktion af ett kopparstick återgifvande Mariebergs utseende omkring 1764, då Bellman i en af Fredmans epistlar kvad om detsamma bl. annat:

och hvarur vi tillåtit oss låna nedanstående uppgifter, »sysslade han vid Gripsholm med en hel mängd nya »rön och inrättningar» på agrikulturens område. Särskildt satte han stora förhoppningar på ett af honom upfunnet sätt att »föcundera» eller preparera säd och andra frön, hvarigenom dessa kunna förvaras i lång tid, utan att skadas af råttor eller ohyra samt utan att förlora »theras quikhet

FRÅN F. VON SYDOWS BEGRAFNING I STOCKHOLM DEN 11 DENNES. FÄRJAN MED KISTAN ANLÄNDER TILL SKEPPSHOLMEN. A. BLOMBERG FOTO.

»På den klippan där invid strand
själf kinesen prälar,
bildar af en näfve sand
skönsta blomsterskålar.»

Äfven meddela vi en afbildning från den å Nationalmuseum af intendenten Looström och amanuenssen Folcker anordnade vackra utställning af Mariebergskeramik från Ehrenreichts tid.

Något porträtt af den märklige mannen, som kom hit från Tyskland och gjorde sin insats i vår odlings häfder, för att därefter vända tillbaka till sitt fädernesland och dö där okänd, existerar icke, så vidt man vet.

UR DAGSKRÖNIKAN.

FINGAL von SYDOW, Stockholms förutvarande hamnkaptén, afled för några dagar sedan i hufvudstaden efter en långvarig sjukdom. Son till dåvarande kapténen, sedermera amiral J. G. von Sydow, föddes Fingal von Sydow i Stockholm den 5 juni 1827. Efter några kadettår vid Karlbergs krigsakademi blef han officer vid flottan, lämnade sedermera krigstjänsten och ingick i handelsflottan, där han beklädde kaptensbefattningar å olika mellan Stockholm, Malmö och Göteborg gående ångare till år 1867, då han blef hamnkaptén i Stockholm.

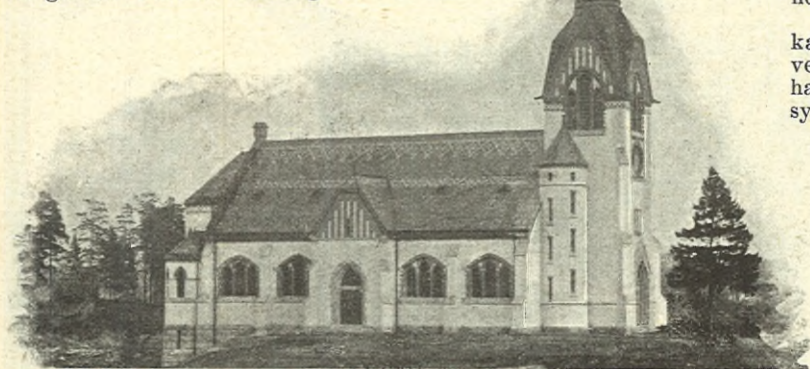
Han var en utomordentligt dugande man med ett starkt utvecklade praktiskt sinne och med det varmaste intresse för sin syssla, åt hvilken han ägnade all sin kraft.

Gift med en dotter till den kände nordiske språkforskaren professor G. Stephens, efterlämnar han maka och sex vuxna barn. Af sönerna är en kaptén i flottan och en jägmästare, hvarjämte en af döttrarna är gift med G. Steffen, t. f. professor vid Göteborgs högskola.

Hamnkaptén Sydow begravs i söndags och likfärden blef en enastående sådan, enär kistan med den dödes kvarlevor fördes från söder i högtidlig procession, som på sex färjor transporterades öfver strömmen till Skeppsholmen, i hvars tempel likbegängelsen ägde rum. Väldiga människomasor voro i rörelse. Hvarje fartyg i Stockholms hamn, som hade en flaggduk att hissa, deltog i hyllningen af den aflidne hamnkapténens minne. En bild från likfärden återfinnes i dagsnumret.

DEN KÄNDE KRIGSVETERANEN, generalmajoren friherre Ernst von Vegesack, afled härstädes den 12 dennes öfver 82 år gammal. Han utmärkte sig särskildt på Amerikas stridsfält under inbördeskriget. Vi hänvisa till Idun nr 25 för år 1900, hvaräst porträtt och biografi öfver den nu aflidne svenske krigshjälten återfinnas.

KATRINEHOLMS NYINVIGDA KYRKA. Katrineholm, som är ett lifligt och starkt framåt-gående samhälle, i invånareantal öfverstigande ett 30-tal af Sveriges städer, har hittills varit i saknad af kyrka inom sitt område. Socknens kyrka, St. Malm, är nämligen belägen en dryg mil från Katrineholm. Denna brist är dock nu afhjälpt, i det att under de två senaste åren uppförts en vacker, högt belägen kyrka, hvars smäckra torn synes vida omkring. Kostnaden för densamma har uppgått till cirka 80,000 kronor och har intet sparats för såväl dess utseende som soliditet. Kyrkan, som är af sten, i baltisk stil, och byggd efter ritningar af arkitekterna Flodin och Möller, invigdes högtidligen senaste söndag af biskop Ullman med assisterande präster och i närvaro af landshöfding Boström m. fl. inbjudna. För att förhöja högtidligheten utfördes körsång från or-

KATRINEHOLMS NYINVIGDA KYRKA. OLGA OLSSON FOTO.

FRÅN NYKTERHETSKURSERNA VID GÖTEBORGS HÖGSKOLA. DR WRETTLING FÖRELÄSER. OLGA RINMAN FOTO.

gelläktaren af en större blandad kör, inöfvad af komminister Bylund.

NYKTERHETSKURSEN I GÖTEBORGS. Förli-det är anordnades i Stockholm — på initiativ af »Centralförbundet för nykterhetsundervisning» — en nykterhetskurs, som afsåg att bibringa deltagarne kompetens för undervisning i skolor och ungdomsföreningar om rusdryckernas natur och verkningar samt utbildandet af nykterhetstalare.

Den tillslutning, som denna kurs rönt — ej mindre än 130 deltagare hade anmält sig till densamma — föranledde Centralförbundet att i år åter anordna en dylik kurs. Den 3 jan. öppnades högtidligen årets nykterhetskurser å Högskolans högtidssal i Göteborg, där sedan under en veckas tid föreläsningar höllas inför ej mindre än 300 deltagare. Bland dem, som föreläste, märktes tvänne kvinnor, nämligen fröken Beatrice Dickson från Göteborg samt fru Alli Trygg-Hele-nius från Finland.

Idun bringar i dag en bild från dessa nykterhetskurser. I talarstolen märkes dr E. V. Wretling från Stockholm, föreläsande öfver ämnet »Alkohol som medicin».

» **G**IFTA SIG FÖR PENGAR... » EN
SKÅNSK BYGDESKILDNING
AF NELLA NORRVALL.

» **G**IFTA SIG för pengar... »
En sådan ful klang det egentligen låg i detta uttryck! Och likväl — det var ju alldeles korrekt härvidlag. Ifall det blef något af förstas.

Hvarför tyckte han då, att det skorrade så obehagligt i öronen, och hvarför kände han en sådan brännande lust att slå den frivole grannen på munnen, när denne för en stund sedan vågade säga honom sanningen reut ut.

Vid dessa obehagliga tankar far ett vredgad uttryck öfver unge Assarssons ansikte, där han står midt i en hafreåker, sysselsatt med att afhugga grönfoder till hästarnas aftonmåltid. Han skjuter hatten häftigt ned i nacken, och en djup rynka bildas emellan de mörka, starkt tecknade ögonbrynen.

Den skarpa glimten i de ljusbruna, eljes så godmodiga ögonen, bådär heller intet godt, och den halfvuxna drängpojken, som loj och likgiltig klampar förbi på gångstigen,

sätter vid en blick på husbonden benen i raskare tempo.

»Lars, gå efter fuxen och skaffa hem det här! Men kör försiktigt, stängen är bräckt, ser jag. Och så, raska på!»

Pojken lägger iväg nedåt branten, och en stund senare följer Assarsson efter, men han viker snart af från stigen bort öfver åkerfältet till en stor mosse, på hvars brant ett par unga kvigor stå tjudrade.

John Assarsson är ägare af det stora hemman, hvilket från landsvägen ser ut som en skånsk herrgård i miniatyr.

Platsens förra innehafvare hade smått om mynt, men nästan ännu mindre af sundt förnuft, och i stället för att reparera uthusbyggnaderna, hvilka voro nära nog fallfärdiga, lät han uppföra ett böningshus, som skulle anstått en förmögen rentier. I detta timrade han också in allt, hvad han ägde och litet till, och när byggnaden var fin och färdig, var han det själf också. Hela härligheten med löst och fast slogs bort på konkursauktion, och han, som hade ordnat och ledt det hela, fick ej en enda natt soffa under de målade takens granna arabesker. Ty just som han stod redo att flytta in, smällde dubbeldörrarna igen, och lagens hårda hand slog dubbla lås för både honom själf och hans storhetsdrömmar.

När den präktiga gården, som var en af de bästa ute på slättbygden, ropades upp, stannade John Assarsson för sista budet. Han var visserligen en främling på orten och ingen slättbo heller, men han var vän och bror med riksdagsmannen, »skälldes» för patron och räknade utan vidare upp det respektabla antal tusenlappar, som skulle betalas vid tillträdet af gården. När han dessutom hade fullgod borgen för inteckningarna, bland andra en välkänd, bottenrik godsägare norrifrån, så var det ju inte underligt att till och med traktens storgubbar hälsade sin nye granne på det hjärtligaste välkommen.

I tre år har han nu styrt och ställt som husbonde på det vackra Rydebo, och hvad landtbruket angår gjort det till en mönstergård för hela orten. Det har kostat honom stora summor, ty det hela var vanskött och illa medfaret, och flere år komma att gå om, innan Assarssons inkomster räcka till för nybyggnader, så solida och tidsenliga, som han önskar dem.

Och dock har han ingen tid att förlora. Ladugården står på stötter, och tager höststormen alltför hårda tag, så hälftver den måhända taket öfver ända och krossar hans präktiga kouppsättning. Skulle det ändå lyckas att bevara den någorlunda helfärdig vintern öfver, så måste han i alla fall börja bygga nästa sommar, men — hvar taga pengar?

Visserligen tyckas nu dessa ligga framför honom, och han har bara att räkna ut handen för att få det hela ordnat på bästa sätt. Han kan rivna ned och bygga upp och dessutom skaffa sig en hel del redskap, som ännu saknas i gården. Allt kan klareras bara genom — ett rikt gifte.

Och det är denna övertygelse, som, besynnerligt nog, förbittrar humöret för Rydebos ståtliga

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Se i veckans nummer af

PUCK

Victor Andréns briljanta helsida med
motiv från societén.

Dessutom Historien om Aron Hirsch
& Comp. från Halberstadt i ord och
bild. Stockholms rådhusfråga m. m.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

rikhalt. urval i
formn. stil. Full-
st. rumsmöble-
mang utföras i
alla olika varia-
tioner efter or-
der. Mod. mönster. Begär prisuppteffer från
Tidaholms Bruks Aktieföretag, Tidaholm.
(Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Agra Mejeri-
Margarin
är
finaste märket.

Clara Fabriks Stearinljus

SE CLARA

Se nedanstående erkännande!
„Allenburys' Malted Food Nr 3
har af mig under ett halft års tid blifvit
använt i flera fall af konvalescens, blod-
brist och allmän kraftlöshet och därvid
visat sig vara ett synnerligen kraftigt
näringmedel, som de sjuka haft stort
gagn af och utan undantag haft lätt att
fördraga, intygas
Norrköping Kneippbadet d. 15 jan. 1901.
Johan O. A. Bergqvist.
Öfverläkare vid Kneippbadet.
Då priset på dessa food är dubbelt så
billigt som andra foodsorter inses lätt
fördelen af att använda endast „Allen-
burys' food. Säljes på apoteken samt
i deikatesaffärerna. I parti genom A.
W. Heland, Rikstelefon 11 91, Norrkö-
ping och Adolf Ahlgren, Gefle.

I Vasa Kindergarten,
Uplandsgatan 24, II. Tel. Vasa 668
börjar vårterminen Tisdagen den 20 Jan.
Begränsadt antal elever. Anmäl. dagl.
kl. 11—12 f. m. Prospekt på begäran.
HILDA TROILI.

Kurs i klädsömnad
Undervisning i mönstertittning, tillskär-
ning, profning och sömnad efter frökn
Hilda Lundins metod. Lektionstid 10—2.
Tel. Br. 206. Lotten Dahlström,
Drottninggatan 64.

Köp Züricher Sidentyger

Försändes till fabrikspriser franko och tullfritt direkt till privatpersoner.
Rekvirera profver.

Stort lager första nyheter i svarta, hvita och ku-
lörlta sidentyger till brud-, sällskaps- och promenad-
toaletter.
Sidenhuset E. SPINNER & Cie,
ZÜRICH (SCHWEIZ).
(förr J. Zürchers sidenfabrik, grundl. 1825).

Allm. telefon: 868 47 35, 47 36
Rikstelefon: 1 79, 66 10.

**Olaus Olssons Kolimport-
Aktieföretag**
etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

I likhet med föregående är utförsäljas
Hvita broderade remsor
(extra prima kvalitet å madapolam)
med extra rabatt å hvarje stycke,
äfvén å hvita och crème knypplade spetsar hos
J. F. HOLTZ,
H. M. Drottningens Hofleverantör,
Mode- och Sybehörsaffär,
5 Brunkebergstorg 5, 35 Stora Nygatan 35
och 8 Sturegatan 8, Stockholm.
OBS! Order till landsorten exp. omgående. Profver sändas på begäran.

Nytt! 10 öre pr nr!

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig
mönstertidning och kostar för helt år kr. 2: 20 för halft år
kr. 1: 20. För detta enastående billiga pris erhålles sålunda
24 nummer med originalmönster till handarbeten af alla slag.
broderier, läderplastik, träsniderier, glödrättning
m. m. komponerade af tvänne framstående kvinnliga konstnärer
på detta område.

Nytt! 10 öre pr nr!

Björstedtska Skrif-, Språk- & Handels-Institutet,
Smålandsgatan 31 B, Stockholm. A. T. 120 58. Handels-
läroverk med särsk. fackafdeln. Helårs-, Termins- o. 3-
mån:s-kurser för Kontor, Handel, Handtv. o. Landtbr. samt under-
visn. i ensk. ämnen. Vårterm. börjar d. 14 jan. 1903. Anmäl.
dagl. — Begär prospekt.

Helt år Kr. 2: 20 **Halft år Kr. 1: 20**

Elegantare och smakfullare

än någonsin, i helt ny utstyrel, utkommer Iduns Modetidning år 1903 med
två nummer i månaden, hvart och ett med dagens nyaste moder från Paris,
Londön, Wien och Newyork, tryckta på tjockt och fint illustrationspapper.
Dessutom en serie afbildningar af våra vackra svenska folkdräkter.

IDUNS MODETIDNING

Då den därtill erhålles till det otroligt billiga priset af kr. 2: 20 för
helt år eller kr. 1: 20 för halft år å närmaste postanstalt genom pre-
numeration, eller 10 öre pr nummer hos alla våra kommissionärer samt
tillhandahåller tillklippta, fullt korrekta mönster till ett mycket billigt
pris, finnes det helt visst ingen praktisk husmor, än mindre någon söm-
merska, som underlåter att på prof prenumerera på

Halft år Kr. 1: 20 **Helt år Kr. 2: 20**

IDUNS MODETIDNING för år 1903.

Kvinnans Rådgifvare!
En kortfattad, ombärlig handbok
i populär hälsovård
för
Flickor, hustrur och mödrar.
Af O. H. D.
Varmt förordad af Med. Dr Anton
Nyström.
Med ett särskildt kapitel om
späda barns vård.

Enda billiga och dock fullständiga
arbete på området!
En nätt volym på öfver 200 täta sidor
för endast Kr. 1: 75 i hvarje bok-
handel, eller mot ins. af beloppet per
postanvisning eller i frimärken till
A.-B. Varias Boktryckeri, Stock-
holm.

**En bok, som
ingen kvinna
kan undvara!**

Vid Göteborgs Handelsskola,
Västra Sveriges förnämsta handelslä-
roverk, Erik Dahlbergsgatan 2, mitt
emot K. F. U. M. Göteborg, börjar vår-
terminen Onsdagen d. 21 januari 1903.
Vid läroanstalten emottagas såväl
kvinnliga som manliga elever af hvar-
je samhällsställning och utan afseende
på ålder eller förkunskaper.
Grundlig, fullständig och praktisk
undervisning i dubbla italienska bok-
hålleriet, handelsräkning, skönskrif-
ning, rundskrift, stenografi, maskin-
skrifning, svenska, tyska, franska och
engelska språken.
Ämnena äro valfria.
Platser anskaffas i de flesta fall.
Nya hufvudkurser börja under vår-
terminen den 17 februari, den 3 och
17 mars, 15 april och den 12 maj.
Bref besvaras per omgående och utförligt
prospekt kostnadsfritt på begäran.
Rikstelefon 3161. Göteborg i jan. 1903.
Karl O. Lindeberg,
skolans föreståndare.

Ylleklädningar
i afpassade bitar å 6 mtr, extra fin
Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och
rödbrun, som kostat 12 kr., bort-
slumpas af en händelse till kr. 7: 75
pr styck.

Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6,
STOCKHOLM.

Linne!
3,000 duss. utmärkt vackra handväfda
servietter bortslumpas till kr. 4: 50 pr duss.
6 duss. sändas fraktfritt.
Linneväveriet, Borås.

Göteborgs Enskilda Bank
Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, 17 Fredsgatan 17
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 6,765,000.)

Deposition ..... 4 %
Sparkasseräkning ..... 4 %
Upp- & Afskrifning ..... 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.
Hemsparbössor.

Hernösands Enskilda Bank,
Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatafdelning.

Aktieföretag
Stockholms Diskontobank,
Hufvudkontor: Regeringsgat. 8,
Afdelningskontor: Hötorget 8.
Högsta depositionsränta ... 4 1/2 %
Sparkasseränta ..... 4 %
Checkräkningsränta ..... 2 %
Kreditvränta ..... 5 %

Utländskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv utfärdas. Notariat-
afdelning. Förvaringsfack.

Första klass Privathotell,
en och två trappor upp,
8 Birger Jarlsgratan (f. d. 10),
Stockholms förnämsta gata.
Rikstelef. 4401. Allm. Telef. 125 39.
Edla Carlsson.

Högstedt & C:o
32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
**Bordeaux- &
Bourgone-viner.**
Billiga priser.

Prytz Té
i lufttåta »bleckdosor».

Kinesiskt: Etikett: 1/2 kilo 1/4 kilo 1/8 kilo

Prima	(röd)	4.—	2.—	1.10
Superior	(grön)	3.50	1.75	1.—
Fint	(gul)	3.—	1.50	0.90
Ordinärt	(blå)	2.50	1.25	—

Ceylon:

N:o 1	röd (wit)	3.50	1.75	1.—
N:o 2	blå (wit)	3.—	1.50	0.90
N:o 3	svart (wit)	2.50	1.25	0.80

100 olika vy- och genre-
brefkort erhållas omg. om kr.
1.65 insändas till John Frö-
berg, Finspong.